

Oslo, 8. februar 2021

Til Stortingets finanskomité

NATURVERNFORBUNDETS INNSPILL TIL STORTINGETS BEHANDLING AV PROP. 79 S (2020–2021) OM ENDRINGER I STATSBUDSJETTET 2021

Innledning

Gjennom det siste året har regjeringen lagt fram en rekke ulike krisepakker som har hatt som hovedformål å dempe negative effekter som følge av koronapandemien. Likevel er det påfallende hvor grå krisepakkene til nå har vært. Det stilles knapt miljøkrav, og pakkene har ikke prioritert stimulerings tiltak med tanke på grønn omstilling. Tvert imot – skattelettelsene som petroleumssektoren fikk før sommeren i fjor, bidrar til å bremse nødvendig omstilling vekk fra oljeavhengighet og medfører økt risiko for både økonomien og klimaet. Et annet eksempel er økte tilskudd til skogsdrift, noe som blant annet åpner for flere skogsveier og drift i bratt terreng med villmarkspreget, som igjen vil være en trussel mot naturmangfoldet og Norges internasjonale forpliktelser til å stanse artstapet.

Det er også synd at stimuleringsmidler ikke har tilfalt nødvendige grønne satsinger som kan gi økt sysselsetting, som for eksempel økte tilskudd til energieffektiviseringstiltak i byggsektoren og økte bevilgninger til tiltak som fremmer helse- og miljøvennlig hverdagsrytme.

En rapport som analyserer koronakrisepakkene i arktiske land med hensyn til effektene på miljø, klima og grønne jobber – utført av WWFs Arktisprogram i samarbeid med Vivid Economics – viser at bare Russland kommer dårligere ut enn Norge.¹

Ny krisepakke

Gjennom Prop. 79 S (2020–2021) har regjeringen lagt fram nye forslag til krisetiltak i økonomien. Her er det kompensasjonstiltak som dominerer. Nærings- og fiskeridepartementet har imidlertid noen tilskuddordninger for innovasjon og bedriftsutvikling som får ekstra midler. Her er det viktig for Stortinget å presisere at det må stilles miljø- og bærekraftskrav til mottakerne der det er relevant.

Støtte til transport må være langsiktig og ha grønn profil

Luftfarten får også betydelige midler. I proposisjonen er det satt av 4269 millioner kroner ekstra til dette formålet, mens det til togtransport er satt av 100 millioner kroner ekstra. Den fylkeskommunale kollektivtransport samt tiltak for gange og sykling får ingen ekstra midler. Med disse midlene har luftfarten fått 21 406 millioner kroner ekstra som tiltaksmidler som følge av koronapandemien.

Naturvernforbundet forstår at luftfarten trenger krisetiltak, men dette er også en bransje som fra et miljøståsted trenger omstilling og nedskalering. Det er riktig å gi penger til å opprettholde samfunnskritiske flyruter, og vi forstår at Avinor må ha tilskudd til å opprettholde basisvirksomheten og flyplassene. Men det er beklagelig at det ikke stilles noen miljøkrav til disse ekstrabevilgningene i det hele tatt. Stortinget bør presisere at det må

---

¹ WWF: *Left out in the cold: Covid-19 green stimulus and jobs in the Arctic*:
https://arcticwwf.org/site/assets/files/3489/left_out_in_the_cold_overview_final.pdf

inngås en forpliktende avtale mellom aktørene i luftfarten om å oppnå reelle utslippsreduksjoner, og at staten tydelig må signalisere at luftfarten ikke kan vokse tilbake til det høye nivået den hadde i 2019, etter mange års kraftig trafikkvekst. Et slikt trafikknivå er ikke bærekraftig og vil gjøre store og raske utslippskutt vanskeligere. Tydelige signaler om dette vil også skape større forutsigbarhet for både virksomhetene og arbeidstakerne og gjøre nødvendig omstilling enklere. Det midlertidige fritaket for flypassasjeravgiften må snarest oppheves. Samtidig må statlig kjøp av flyruter sikre at vi får videreført et godt flytilbud i hele landet, særlig der øvrige transportløsninger er dårlig utbygd.

Ytterligere bevilgninger til luftfartsformål utover det som er foreslått i Prop. 79 S (2020–2021), må være uaktuelt. Isteden må rammebetingelsene for grønn mobilitet styrkes. Det er heldigvis kommet tilleggsmidler til tog og buss, men i denne proposisjonen er bidraget marginalt.

Vi frykter at pandemiens virkninger på kollektivtransporten kan bli store og føre til betydelige svekkelser i tilbudet rundt om i landet. Fylkeskommunene har ingen sterk økonomi som tillater store ekstrabevilgninger. I et felles brev peker NHO Transport, Kollektivtrafikkforeningen og flere på at fylkeskommunene vil tape ytterligere 1150 millioner kroner i første halvår 2021 som følge av pandemien.² Vi ber derfor Stortinget legger rammebetingelser som gjør at kollektivtilbudet i Norge under pandemien kan opprettholdes på et anstendig nivå, og at tilbudet etter pandemien raskt gjenvinner sin styrke og deretter forbedres gradvis.

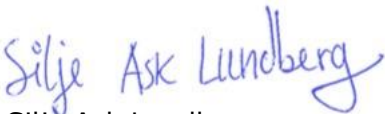
Støtte til energiltak sikrer arbeidsplasser

Insentivene for å gjennomføre energiltak i bygg er det siste året blitt svekket. I ny Enova-avtale som ble signert i desember 2020, er eget mål for energieffektivisering fjernet. I januar fulgte Enova opp med å fjerne alle støtteprogrammer for energisparing i større bygg. I 2020 utbetalte Enova kun 156 millioner av en ramme på 250 millioner kroner til energiltak i husholdninger. Likevel fastholder Enova kutt i tiltak og støttebeløp fra 1. juli 2021. For å opprettholde aktivitet og trygge arbeidsplasser i dette markedet må Enova øke støtten til energiltak.

Stortinget må be regjeringen øke summen til Enova og sørge for at det avsettes minimum 500 millioner kroner til en rettighetsbasert ordning for energiltak i husholdningene. Ordningen må utvides med nye tiltak og støtte til trinnvise bygningstekniske tiltak. Borettslag og sameier må bli egen målgruppe i Enova.

Det internasjonale energibyrået har beregnet hvordan grønne investeringer virker på arbeidsmarkedet og nye arbeidsplasser. I sin rapport *Sustainable Recovery* gir de kunnskapsgrunnlag og styringsinformasjon til nasjonene om bærekraftige investeringer for å stabilisere økonomien etter covid-19-sjokket. Energitiltak i eksisterende bygningsmasse er vinneren når det gjelder nye arbeidsplasser, og det skaper flere jobber per investert krone enn noe annet alternativ.

Med vennlig hilsen
Naturvernforbundet

Silje Ask Lundberg
leder

---

² Felles brev om fylkeskommunale kollektivtransporten i første halvår 2021:
<https://www.transport.no/siteassets/dokumenter/kompensasjon-tapte-billettinntekter---15.01.21.pdf>